DOI: https://doi.org/10.26642/sas-2025-4(10)-12-19
УДК 327.56:355.45

Бабіна Валентина
кандидат політичних наук, доцент
Інститут гуманітарних наук, Національний університет «Одеська політехніка»
https://orcid.org/0000-0003-2796-5024

Маслова Наталія
доктор юридичних наук, доцент
ТОВ «Харківський університет»
https://orcid.org/0000-0002-2690-9517

Остропольська Євгенія
кандидат економічних наук, доцент
ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»
https://orcid.org/0000-0001-7462-8069

Динаміка стратегічних партнерств у контексті глобальних викликів безпеки

Анотація. Актуальність дослідження зумовлена потребою переосмислення підходів до стратегічних партнерств в умовах зростання глобальної турбулентності, міждержавної недовіри, технологічної фрагментації та воєнних конфліктів, зокрема, війни в Україні. Метою дослідження є визначення тенденцій трансформації союзів, виявлення їх функціональних особливостей і формулювання рекомендацій щодо підвищення ефективності партнерств у сфері безпеки. Методологічною основою дослідження є структурно-функціональний підхід, порівняльний аналіз, кейс-стаді, контент-аналіз стратегічних документів та елементи системного аналізу, що забезпечило міждисциплінарний підхід до оцінювання безпекової взаємодії. У результаті встановлено, що сучасні партнерства еволюціонують у напрямі модульних багатосторонніх форматів із акцентом на цифрову сумісність, обмін розвідданими, інноваційні оборонні технології та кібербезпеку. Виявлено типи функціональних моделей, приклади кооперації та механізми реагування на гібридні загрози. Сформульовано рекомендації щодо підвищення адаптивності партнерств, зокрема через впровадження механізмів ревізії, симуляцій кризових сценаріїв і посилення інституційної координації. Перспективи подальших досліджень охоплюють оцінку стійкості союзів до гібридних впливів і вивчення впливу технологічної інтеграції на архітектуру стратегічної взаємодії.

Ключові слова: міжнародна взаємодія; безпекова кооперація; геополітична адаптація; оборонні альянси; кіберзагрози; інституційна довіра; регіональна стійкість.

Актуальність теми. У сучасних умовах трансформації глобального безпекового середовища стратегічні партнерства набувають нового значення як гнучкі механізми адаптації до багатовимірних викликів, зокрема воєнних конфліктів, кіберзагроз, енергетичної нестабільності, тероризму та геополітичного суперництва. Зміна архітектури міжнародної безпеки, послаблення традиційних інститутів колективної оборони та зростання асиметричних загроз вимагають переосмислення ролі стратегічних альянсів не лише як інструменту стримування, а як елементу формування політики стійкості та довгострокової кооперації. Водночас спостерігається зрушення від жорстко інституціоналізованих форматів до гнучких, адаптивних і регіонально орієнтованих партнерств, що створює нові наукові завдання щодо ідентифікації закономірностей їх формування, функціональної ефективності та взаємозалежності. Актуальність проблеми зумовлена потребою поглибленого аналізу механізмів взаємодії між державами в умовах фрагментації міжнародного порядку, зокрема в частині розподілу ресурсів, обміну стратегічною інформацією та узгодження оборонної політики. З наукової позиції це вимагає розвитку міждисциплінарних підходів до дослідження стратегічної взаємодії, які поєднують аналіз міжнародних відносин, безпекових студій та інституційної економіки. З практичного боку розв’язання цього комплексу завдань сприятиме розробленню більш ефективних моделей безпекової політики з урахуванням національних інтересів, потенціалу партнерських відносин і змін глобального середовища. Це особливо актуально для країн із підвищеним рівнем уразливості, зокрема в умовах війни або загрози суверенітету.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз сучасних досліджень з теми динаміки стратегічних партнерств у контексті глобальних викликів безпеки дозволяє виокремити чотири основні змістові напрями. Перший напрям стосується концептуального переосмислення стратегічного партнерства як форми реалізації міжнародних двосторонніх відносин. Зокрема, в праці А.Гандзюри стратегічне партнерство розглядається як політико-правовий інструмент формування зовнішньополітичних зв'язків, що забезпечує стабільність у змінному геополітичному середовищі [2]. Яремко Л.А. та Яремків В.Г. наголошують на важливості партнерства як економічного інструменту розвитку зовнішньоекономічних зв'язків між державами, особливо в умовах глобальної конкуренції [7]. У дослідженні П.Черевка та І.Черевко стратегічне партнерство між Україною та США аналізується як система з багаторівневою правовою основою, що постійно змінюється під впливом міжнародної кон'юнктури [5]. У цьому контексті важливою є праця Б.Тємкес, П.Вос та К.Бургерс, в якій стратегічні альянси аналізуються як динамічні міжорганізаційні утворення, здатні адаптуватися до середовищ із високим ступенем невизначеності, а також як форма створення довготривалих конкурентних переваг через спільну координацію ресурсів. Цей напрям указує на потребу подальшого дослідження типології стратегічних партнерств у порівняльному аспекті з урахуванням регіональних і політичних моделей партнерства.

Другий напрям досліджень орієнтований на безпековий вимір стратегічних партнерств, зокрема в контексті євроатлантичної інтеграції. У праці Ю.Стужука та М.Шпури простежено історичну еволюцію співробітництва України з НАТО з акцентом на політичні виклики, що впливають на динаміку інтеграційних процесів [4]. Шишкін І., Воронова О. та Дацьо Т. аналізують сучасні безпекові загрози в регіоні та реакцію на них у вигляді посилення оборонного партнерства між Україною та НАТО [6]. У дослідженні Ю.В. Константинової та Д.В. Зименко стратегічне партнерство між Україною та Польщею розглядається як форма адаптивного союзу, що виникла в умовах повномасштабної війни і трансформується під впливом спільної загрози [3]. Варта уваги робота С.Саіфудін, в якій через якісний аналіз показано, що стратегічні альянси у сфері безпеки можуть відігравати роль каталізаторів конкурентоспроможності в умовах складних викликів за рахунок гнучкого управління партнерськими мережами та взаємного обміну ризиками [34]. У цьому напрямі актуальним є подальше вивчення механізмів стратегічної адаптації партнерств у кризових умовах, зокрема через спільні програми модернізації оборонного потенціалу.

Третій напрям досліджень зосереджено на трансформації стратегічних партнерств у відповідь на геополітичну турбулентність. Березовська-Чміль О. аналізує зміну парадигми безпеки в Європі під впливом російської агресії, вказуючи на формування нових форматів партнерства на основі солідарності й загальної загрози [1]. Хе К., Мідоуз М., Енгвін Д., Гомес Е. та Чайлд Дж. розглядають стратегічні альянси як динамічні структури, що стикаються з парадоксами гнучкості та формалізму, інституційної недовіри й необхідності довгострокового планування [16]. Мамасолієв С. демонструє, як геополітичні стратегічні підходи США трансформуються під впливом нових глобальних ризиків, що вимагає ревізії партнерських стратегій у ширшому міжнародному контексті [21]. Перспективним є подальше дослідження стратегічної поведінки держав у гібридних конфліктах, де партнерства виконують функцію не лише захисту, а й стримування, впливу та проєкції сили.

Четвертий напрям охоплює наукові праці, присвячені аналізу новітніх форм стратегічної взаємодії, враховуючи технологічні, гуманітарні та публічно-приватні партнерства. Атах Р., Гарба Б., Гіл-Озудех І. та Івуаньянву О. вказують на роль технологічних партнерств як інструменту стратегічного управління інноваціями та корпоративною безпекою в умовах цифрової конкуренції [10]. Шо Т. та Кабандула А. аналізують партнерства в контексті людської безпеки та миротворчої діяльності, підкреслюючи значущість міжурядової та міжсекторальної взаємодії [32]. Драган І., Панфілова Т., Чистякова І. і Татаринов Р. демонструють, як публічно-приватні партнерства можуть забезпечити оперативне реагування на виклики війни, зокрема у сфері захисту критичної інфраструктури та кібербезпеки [12]. У монографії Й.Матлари та Р.Джонсона стратегічне партнерство НАТО та України розглядається в ракурсі інтеграції оборонних систем, забезпечення військової сумісності та колективного стримування в умовах війни [22]. Цей напрям потребує подальшого дослідження ефективності міжінституційних форматів стратегічної взаємодії у сфері безпеки з урахуванням інтеграції цифрових, соціальних і правових елементів партнерства.

Попри наявність значного обсягу досліджень, низка аспектів проблеми стратегічних партнерств залишається недостатньо опрацьованою. Зокрема, не отримали належного теоретичного осмислення еволюційні зміни в системі партнерств під впливом гібридних загроз і технологічної конкуренції, а також бракує комплексного аналізу функціональних моделей міжрегіональної взаємодії з урахуванням безпекової специфіки. Недостатньо вивченим залишається вплив новітніх оборонних технологій на структуру партнерств. Також обмеженим є емпіричний матеріал щодо ефективності спільних механізмів реагування. Водночас не подолано методологічні труднощі в дослідженні взаємної довіри, нормативної сумісності та асиметрії інтересів між союзниками.

Запропоноване дослідження спрямовано на заповнення зазначених прогалин шляхом інтеграції міждисциплінарних підходів, системного аналізу функціональних зв'язків і критичного переосмислення ролі стратегічних альянсів у нових умовах. Завдяки застосуванню кейс-стаді, контент-аналізу та функціонального моделювання вдалося поєднати теоретичне узагальнення з прикладними результатами. Це дає змогу розширити уявлення про динаміку партнерств і водночас запропонувати інструментальні рішення для вдосконалення політики безпеки.

Мета статті полягає в дослідженні динаміки стратегічних партнерств як адаптивної форми міжнародної взаємодії в умовах глобальних безпекових викликів задля виявлення ключових тенденцій, визначення функціональних особливостей та формулювання рекомендацій щодо посилення ефективності таких союзів для забезпечення національної та колективної безпеки.

Завдання статті:

1) дослідити еволюцію стратегічних партнерств у контексті трансформації геополітичного балансу, динаміки глобальних загроз і зростання ролі регіональних безпекових утворень;

2) визначити сучасні функціональні моделі стратегічної взаємодії, враховуючи вплив новітніх технологій, спільних оборонних проєктів, обміну розвідданими та механізмів багаторівневої кооперації між державами;

3) виявити системні бар'єри ефективності стратегічних союзів, пов'язані з дефіцитом довіри, нормативною фрагментованістю та асиметрією інтересів, і сформулювати практичні рекомендації щодо підвищення стійкості та результативності партнерств у сфері безпеки.

Викладення основного матеріалу. У системі міжнародних відносин стратегічні партнерства еволюціонували від жорстко формалізованих оборонних союзів до гнучких моделей кооперації, які поєднують політичну, військову, економічну та інформаційну взаємодію. Ця трансформація зумовлена появою нових типів загроз: гібридних, кібернетичних, енергетичних, інформаційних та зміною балансу сил між ключовими геополітичними акторами. У другій половині XX століття стратегічні партнерства базувалися переважно на ідеологічній спорідненості та воєнному стримуванні, зокрема в межах НАТО та двосторонніх договорів. У XXI столітті ці союзи трансформуються в інструменти адаптивної безпекової політики, здатної реагувати на динамічні кризи та підтримувати глобальну стабільність. Зміни в балансі сил, посилення конкуренції між державами, зростання ролі регіональних гравців і неурядових акторів зумовлюють виникнення нової типології партнерств – за формою, змістом та метою (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка трансформації стратегічних партнерств у контексті змін геополітичного середовища та типології загроз

Період розвитку	Основні характеристики стратегічних партнерств	Типові загрози безпеці	Геополітична специфіка
Холодна війна (1947–1991)	Формалізовані воєнні альянси, двосторонні договори, домінування ідеологічного фактора	Ядерна загроза, міжблокове протистояння	Двополюсний світ: США–СРСР
Постбіполярний період (1991–2010)	Розширення НАТО, стратегічне партнерство як політичний інструмент, початок гнучкої кооперації	Регіональні конфлікти, тероризм	Однополюсний/ мультицентричний порядок із домінуванням США
Після 2010 року	Гібридні формати, мережеві альянси, партнерства з елементами кіберспівпраці, обмін інтелектуальними ресурсами	Кіберзагрози, гібридні війни, енергетичний шантаж, стратегічні кампанії впливу	Мультиполярність, регіональна фрагментація, загострення конкуренції між Китаєм, США, рф

Джерело: сформовано автором на основі [2, с. 376; 3, с. 77; 4, с. 119; 7, с. 17–19; 16, с. 3–5]

Сучасні стратегічні партнерства дедалі більше відходять від класичних міждержавних альянсів і переходять до гнучких, адаптивних форматів співпраці, що поєднують оборонні, економічні, технологічні та інформаційні компоненти. Наприклад, у межах безпекового партнерства США–Японія реалізується не лише військова співпраця, а й спільні розробки в галузі штучного інтелекту для цілей кіберзахисту [20]. Так само стратегічне співробітництво ЄС–Україна після 2022 року зміцнилося шляхом інтеграції у сфері оборонних закупівель, енергетичної безпеки та обміну критичними розвідданими, зокрема у сфері виявлення інформаційних атак [19]. У межах Індо-Тихоокеанського регіону формуються багатосторонні партнерства, як-от QUAD (США, Індія, Австралія, Японія), котрі функціонують як платформи неформального стратегічного діалогу, орієнтованого на стримування Китаю без формального членства чи юридичних зобов'язань [28]. Таким чином, стратегічні партнерства виконують не лише роль гарантій безпеки, але також є засобами довгострокового управління ризиками в умовах глобальної турбулентності, асиметрії загроз і зростання нестабільності в різних регіонах світу.

Функціональні моделі стратегічної взаємодії між державами та регіональними блоками становлять ключовий елемент сучасної архітектури міжнародної безпеки. Їхня структура залежить не лише від рівня політичної довіри, спільності загроз та географічної близькості, а й від здатності партнерів формувати спільні механізми реагування та розподілу обов'язків. Історично основу таких моделей становили класичні альянси з чіткими оборонними зобов'язаннями, однак у XXI столітті формується новий спектр взаємодій: від гнучких платформ стратегічного діалогу до багаторівневих оборонних кластерів. Особливу увагу дослідники приділяють ефективності таких партнерств у запобіганні конфліктам, стримуванні агресивних акторів і забезпеченні кібербезпеки, а також у зміцненні оборонно-промислової співпраці. У цьому контексті функціональні моделі стають не лише реактивними структурами, але й інструментами проактивного управління ризиками у стратегічному середовищі (табл. 2).

Таблиця 2

Основні функціональні моделі стратегічної взаємодії між державами та регіональними блоками з безпековим компонентом

Модель стратегічної взаємодії	Основні характеристики	Приклад реалізації	Безпековий компонент
Інституціоналізовані альянси	Формалізовані правила, спільне командування, колективна оборона	НАТО	Спільні воєнні операції, обов'язок взаємної допомоги (ст. 5)
Партнерства за інтересами	Гнучка коаліційна модель без юридичних зобов'язань	AUKUS	Спільні технології, військові трансфери, атомні підводні човни
Регіональні безпекові платформи	Інтеграція держав у межах регіону для стабілізації середовища	ECOWAS	Місії з підтримки миру, регіональні сили швидкого реагування
Асиметричні двосторонні партнерства	Взаємодія між державами з різним потенціалом, орієнтована на зміцнення однієї сторони	США–Ізраїль	Постачання озброєння, протиракетна оборона, обмін розвідданими
Мережеві безпекові ініціативи	Неінституціоналізовані платформи на основі обміну інформацією та координації позицій	QUAD	Спільні навчання, політична координація, кіберзахист

Джерело: сформовано автором на основі [4, с. 119–120; 5, с. 29–30; 6; 22, с. 6]

На практиці функціональні моделі стратегічної взаємодії демонструють різну ефективність у відповідь на актуальні безпекові виклики. НАТО як інституціоналізований альянс підтвердив свою спроможність оперативно реагувати на масштабні загрози. Так після повномасштабного вторгнення рф в Україну Альянс розгорнув додаткові бойові групи в Болгарії, Угорщині, Румунії та Словаччині. Це своєю чергою посилило його східний фланг і підвищило довіру країн-членів до механізмів колективної оборони [6; 25]. У моделі партнерства за інтересами AUKUS ключовою стала не кількість учасників, а глибина технологічної інтеграції. Так США і Велика Британія погодилися передати Австралії ядерні технології для підводного флоту, що не лише зміцнює обороноздатність країни, а й переформатовує силовий баланс в Індо-Тихоокеанському регіоні [18]. У Західній Африці платформа ECOWAS показала можливості для регіональної стабілізації. Місії організації, зокрема в Малі та Гвінеї-Бісау, мали на меті запобігання поширенню збройних конфліктів і підтримку правопорядку [13]. Асиметричні двосторонні партнерства, як між США та Ізраїлем, базуються на високому рівні довіри й стратегічного обміну. Так, крім щорічної воєнної допомоги, Ізраїль має пріоритетний доступ до інноваційних оборонних розробок, зокрема в галузі протиракетної оборони, що посилює його автономну здатність реагувати на зовнішні атаки [37]. Нарешті, мережеві ініціативи на кшталт QUAD демонструють нову логіку стратегічної координації. Зокрема, у межах регулярних зустрічей лідерів і спільних навчань країни-учасниці координують підходи до забезпечення вільної навігації, кібербезпеки та стабільного постачання критичної інфраструктури без формальних зобов'язань [28].

У новій безпековій реальності стратегічні партнерства дедалі частіше формуються не стільки навколо геополітичної доцільності, скільки навколо технологічної сумісності, оборонної інноваційності та оперативного обміну розвідувальними даними [12, с. 625].

Технології стали критичним ресурсом, що визначає успішність партнерств: від спільного виробництва зброї до управління кіберзагрозами. Замість традиційного акценту на масових арміях і фронтових сценаріях усе більше уваги приділяється інтелектуалізації оборони: штучному інтелекту, супутниковому моніторингу, безпілотним платформам та аналітиці великих даних. У цьому контексті оборонні проєкти та розвідувальна співпраця стають головними «носіями» стратегічного партнерства, його структуроутворювальним ядром. Такі компоненти забезпечують гнучке реагування на асиметричні загрози, особливо в умовах, коли швидкість отримання й оброблення інформації дорівнює рівню безпеки (табл. 3).

Таблиця 3

Ключові технологічні та інформаційні драйвери трансформації стратегічних партнерств

Компонент трансформації	Зміст і роль у партнерстві	Приклади реалізації	Очікуваний безпековий ефект
Штучний інтелект та автоматизація	Алгоритмічний аналіз загроз, прогнозування атак, автономне реагування	Програма SABER (США) [30], ініціатива AI4DEF (ЄС) [8]	Підвищення швидкості реагування, зниження людських втрат
Спільні оборонні індустрії	Копродукція озброєнь, трансфер технологій, уніфікація стандартів	Винищувач FCAS (Франція–Німеччина–Іспанія) [14], танк MGCS [24]	Зміцнення стратегічної автономії, взаємна залежність
Обмін супутниковими та розвідувальними даними	Геоаналітика, виявлення загроз, моніторинг конфліктів у реальному часі	Система JISR у НАТО [17], супутники Maxar для України [23]	Прозорість ситуацій, стратегічне передбачення
Кіберкоаліції та обмін ІТ-засобами	Координація кіберзахисту, спільне розслідування інцидентів	Cyber Rapid Response Teams (PESCO) [11], U.S.–Japan cyber pact [20]	Захист критичної інфраструктури, стримування атак
Інтеграція систем ППО/ПРО	Узгоджене управління протиповітряними й протиракетними засобами	Israel–U.S. Iron Dome [38], NATO BMD [36]	Скоординована відповідь на повітряні загрози

Джерело: власна розробка автора

У сучасних умовах стратегічні партнерства дедалі більше орієнтуються на технологічну сумісність, спільні оборонні проєкти та обмін розвідданими. Ці елементи стають ключовими драйверами трансформації змісту таких партнерств, забезпечуючи гнучке реагування на нові виклики безпеки. Наприклад, у межах оборонної взаємодії між США та Південною Кореєю акцент зсувається в бік спільного розроблення автономних бойових платформ і модернізації протиракетної оборони на базі штучного інтелекту [29]. У межах програми FCAS країни ЄС не лише об'єднують ресурси для створення шостого покоління винищувача, а й формують нову модель оборонної взаємозалежності, в якій співпраця стає структурною умовою майбутньої автономії від третіх держав [14]. Для України, яка перебуває в стані повномасштабної війни, інтеграція в супутникову розвідку Maxar стала вирішальною для виявлення пересувань противника та забезпечення ситуаційної обізнаності в реальному часі [23]. Обмін кіберінформацією між ЄС та партнерами також відіграє ключову роль у протидії атакам на критичну інфраструктуру, як це було під час операцій, спрямованих на енергетичні системи Польщі, Литви та України [25]. Таким чином, саме технологічна інтеграція забезпечує реальну цінність стратегічного партнерства, оскільки створює взаємозалежність і надає партнерам перевагу в умовах невизначеності та гібридного протистояння [10, с. 84].

Функціонування стратегічних союзів у добу глобальної турбулентності супроводжується низкою комплексних проблем. Вони значною мірою впливають на їх стабільність, узгодженість рішень і довгострокову ефективність. Одним із ключових викликів є низький рівень взаємної довіри між учасниками союзів. Він проявляється у розбіжностях щодо стратегічного прогнозування, трактування джерел загроз і пріоритетів реагування. В умовах швидкоплинного середовища недовіра здатна паралізувати процес ухвалення колективних рішень, посилюючи залежність від індивідуальних ініціатив і знижуючи ефективність узгоджених дій. Це особливо виражено в багатосторонніх структурах, де розмитість політичних зобов'язань і неоднозначність механізмів відповідальності спричиняють стратегічну невизначеність. Наприклад, у межах НАТО неодноразово фіксувалися суперечності між країнами-членами щодо обсягів військової допомоги Україні, зокрема між США, Німеччиною та Угорщиною [27].

Друга критична проблема полягає в асиметрії інтересів і ресурсів між партнерами, що призводить до диспропорцій у розподілі фінансового, військового та політичного тягаря. Країни, які мають різний рівень залученості до конфліктів або географічну віддаленість від зон ризику, не завжди готові брати на себе рівноцінні зобов'язання щодо стримування агресора чи підтримки союзників [22, с. 199]. В умовах відкритого воєнного протистояння, як у випадку України, така асиметрія набуває практичного виміру. Попри формальну підтримку, забезпечення озброєнням, розвідкою та логістикою часто виявляється нерівномірним, затримується внаслідок бюрократичних чи політичних процедур і не відповідає реальному темпу змін на полі бою. Це яскраво проявилося під час затримки постачання системи ППО «Patriot» деяким союзним країнам Європи, тоді як інші отримували озброєння пріоритетно [15].

Ще одним суттєвим бар'єром є нормативна несумісність між країнами-партнерами, зокрема в сфері регуляторики безпеки, експортного контролю, процедур передачі технологій, а також у підходах до правового оформлення колективних оборонних зобов'язань. Різниця в національних правових системах, правилах застосування сили та умовах військової присутності може ускладнювати реалізацію навіть

схвалених ініціатив. Це своєю чергою призводить до затримок у розгортанні місій або конфліктів юрисдикцій під час проведення багатонаціональних операцій.

Особливої актуальності набуває проблема стійкості союзів у контексті динаміки гібридних загроз, які потребують швидких, неформалізованих відповідей. Традиційні структури, сформовані за логікою холодної війни, часто виявляються занадто інерційними для оперативного реагування на кіберудари, інформаційні кампанії чи диверсії. У відповідь на ці виклики багато країн створюють ситуативні альянси або регіональні коаліції, що базуються не на інституційному членстві, а на спільності інтересів і здатності до негайної дії [22, с. 54–55]. Проте такі формати, позбавлені загальнообов'язкових правил, залишаються вразливими до політичних змін, нестачі координації та залежності від окремих лідерів. Так ініціатива щодо створення коаліції для протидії загрозам у Червоному морі, яку США запропонували в межах операції «Prosperity Guardian», зіткнулася з браком політичної підтримки з боку ключових партнерів через відсутність спільної стратегії [38].

У контексті національної безпеки України рекомендовано просувати концепцію асоційованого стратегічного партнерства – статусу, що дозволяє забезпечити доступ до оперативної інформації, критичних технологій і міжсоюзного обміну без потреби негайного повного членства в безпекових блоках. Такий підхід дозволив би поєднати прагнення до повноцінної інтеграції з реалістичною участю в оперативних ініціативах. Водночас міжнародна безпека потребує закріплення принципу взаємної відповідальності партнерів за наслідки спільної бездіяльності, що має знайти відображення у відповідних міждержавних меморандумах і протоколах.

Таким чином, стратегічні партнерства мають розвиватися як динамічні, технологічно підкріплені, політично гнучкі конструкції, здатні до швидкої адаптації, саморегуляції та підвищеної підзвітності в умовах глобального ризику та регіональних криз.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У ході дослідження встановлено, що стратегічні партнерства зазнають трансформації в бік гнучких, багаторівневих моделей, у яких ключову роль відіграють технології, спільні оборонні проєкти та координація у сфері безпеки. Ефективність таких союзів залежить, насамперед, від інституційної довіри, здатності до швидкого ухвалення рішень і адаптивності в умовах гібридних загроз. Основними проблемами, які перешкоджають стабільному функціонуванню партнерств, є асиметрія інтересів і ресурсів між учасниками, нормативна несумісність правових систем та дефіцит оперативної взаємодії, що особливо гостро проявляється у випадку підтримки України з боку західних союзників.

З метою підвищення ефективності стратегічної взаємодії доцільним є впровадження модульної структури партнерств, що дозволяє гнучко адаптуватися до змін у безпековому середовищі та оперативно змінювати формат співпраці залежно від характеру загроз. Важливо також запровадити періодичне оцінювання результативності партнерств на основі комплексних індикаторів, що відображають як воєнно-технічний, так і політичний вимір співпраці. Необхідним є створення механізмів прискореного ухвалення рішень у кризових ситуаціях з урахуванням делегування повноважень і формалізації процедур кризового реагування. Доцільним є інституціоналізація симуляційних навчань із моделювання сценаріїв гібридних загроз. Також важливою є нормативна гармонізація між партнерами в частині експортного контролю, стандартів технічної сумісності та розгортання багатонаціональних сил.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні системи індикаторів стійкості стратегічних партнерств, оцінюванні впливу політичної довіри на їхню ефективність, а також в аналізі ролі інноваційних технологій у трансформації змісту безпекової взаємодії.

References:

1. Berezovska-Chmil, O. (2024), «Vplyv rosiiskoi viiskovoi ahresii na polityku bezpeky v krainakh Yevropy», *Visnyk Prykarpatskoho universytetu.* Seriia *Politolohiia*, No. 17, pp. 20–27, doi: 10.32782/2312-1815/2024-17-3.
2. Handziura, A. (2020), «Stratehichne partnerstvo yak instrument realizatsii mizhnarodnykh dvostoronnikh vidnosyn», *Yurydychnyi visnyk – Legal Bulletin*, No. 1, pp. 376–383, doi: 10.32837/yuv.v0i1.1654.
3. Konstantynova, Yu.V. & Zymenko, D.V. (2024), «Stratehichne partnerstvo mizh Ukrainoiu ta Polshcheiu v konteksti rosiisko-ukrainskoi viiny», *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu*. Seriia *Istoriia. Politolohiia*, No. 39, pp. 76–84, doi: 10.34079/2226-2830-2024-15-39-76-84.
4. Stuzhuk, Yu. & Shpura, M. (2022), «Spivrobitnytstvo Ukrainy z NATO: istorychna retrospektyva ta suchasnist», *Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho*, No. 3 (76), pp. 118–125, doi: 10.33099/2304-2745/2022-3-76/118-125.
5. Cherevko, P. & Cherevko, I. (2021), «Suchasnyi stan stratehichnoho partnerstva Ukrainy zi SShA: pravovi aspekty», *Heopolityka Ukrainy: istoriia i suchasnist*, No. 2 (27), pp. 26–35, doi: 10.24144/2078-1431.2021.2(27).26-35.
6. Shyshkin, I., Voronova, O. & Datso, T. (2023), «Mizhnarodni vidnosyny Ukraina–NATO: suchasnyi stan i shliakhy rozvytku», *Journal of Innovations and Sustainability*, No. 7 (3), doi: 10.51599/is.2023.07.03.02.

7. Yaremko, L.A. & Yaremkiv, V.H. (2022), «Stratehichne partnerstvo yak peredumova rozvytku zovnishnoekonomichnykh zviazkiv mizh derzhavamy», *Derzhava ta rehiony*. Seriia *Ekonomika ta pidpryiemnytstvo*, No. 1 (124), pp. 15–22, doi: 10.32840/1814-1161/2022-1-2.
8. «AI4DEF Project», *AI for Defence*, [Online], available at: https://ai4def.com/
9. «Annual Report to Congress: Military and Security Developments Involving the People's Republic of China», *U.S. Department of Defense*, [Online], available at: https://media.defense.gov/2023/Oct/19/2003323409/-1/-1/1/2023-MILITARY-AND-SECURITY-DEVELOPMENTS-INVOLVING-THE-PEOPLES-REPUBLIC-OF-CHINA.PDF
10. Attah, R.U., Garba, B.M.P., Gil-Ozoudeh, I. & Iwuanyanwu, O. (2024), «Evaluating strategic technology partnerships: Providing conceptual insights into their role in corporate strategy and technological innovation», *International Journal of Frontier Science and Technology Research*, No. 7 (2), pp. 77–89, doi: 10.53294/ijfstr.2024.7.2.0058.
11. «Cyber Rapid Response Teams and Mutual Assistance in Cyber Security (CRRTs)», *PESCO*, [Online], available at: https://www.pesco.europa.eu/project/cyber-rapid-response-teams-and-mutual-assistance-in-cyber-security/
12. Dragan, I., Panfilova, T., Chistiakova, I. & Tatarinov, R. (2024), «Public-private partnerships in National Security: A case study in the context of the war in Ukraine (2022–2024)», *Clío. Revista de Historia, Ciencias Humanas y Pensamiento Crítico*, No. 9, pp. 599–631, [Online], available at: https://zenodo.org/records/14566958
13. «ECOWAS PEACE FUND», *ECOWAS*, [Online], available at: https://peacefund.ecowas.int/
14. «Future Combat Air System (FCAS)», *Airbus*, [Online], available at: https://www.airbus.com/en/products-services/defence/future-combat-air-system-fcas
15. He, Q., Meadows, M., Angwin, D., Gomes, E. & Child, J. (2024), «Problematizing strategic alliance research: Challenges, issues and paradoxes in the new era», *International Journal of Management Reviews*, No, 26 (1), pp. 3–7, doi: 10.1111/ijmr.12353.
16. «Joint Intelligence, Surveillance and Reconnaissance (JISR)», *NATO*, [Online], available at: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_111830.htm
17. «Joint Leaders Statement on AUKUS», *The White House*, [Online], available at: https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/statements-releases/2023/03/13/joint-leaders-statement-on-aukus-2/
18. «Joint statement following the 24th EU–Ukraine Summit», *European Commission*, [Online], available at: https://enlargement.ec.europa.eu/news/joint-statement-following-24th-eu-ukraine-summit-2023-02-03_en
19. «Joint Statement of the Security Consultative Committee ("2+2")», *U.S. Department of Defense*, [Online], available at: https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3852169/joint-statement-of-the-security-consultative-committee-22/
20. «MGCS – Main Ground Combat System», *Hensoldt*, [Online], available at: https://www.hensoldt.net/programs/smart-tank-rolling-in
21. Mamasoliev, S. (2024), «Geopolitical Strategies and US National Security», *Prospects and Main Trends in Modern Science*, No. 2 (15), pp. 1–9, [Online], available at: https://interoncof.com/index.php/spain/article/view/5129
22. Matlary, J.H. & Johnson, R. (eds.) (2024), *NATO and the Russian War in Ukraine: Strategic Integration and Military Interoperability*, Oxford University Press, [Online], available at: https://books.google.com.ua/books?id=gVX_EAAAQBAJ
23. «Maxar Technologies Restores Ukraine's Access to High-Resolution Satellite Imagery», *The Kyiv Independent*, [Online], available at: https://kyivindependent.com/maxar-technologies-restores-ukraines-access-to-high-resolution-satellite-imagery/
24. «NATO's response to Russia's invasion of Ukraine», *NATO*, [Online], available at: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_192648.htm
25. «New tool to address cyber threats: the EU's Rapid Response Force», *European External Action Service*, [Online], available at: https://www.eeas.europa.eu/node/47525_en
26. «Quad Joint Leaders' Statement», *The White House*, [Online], available at: https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/05/20/quad-joint-leaders-statement-hiroshima-2023
27. «Regional Cooperation Framework for U.S.-ROK Alliance Contributions to Security in the Indo-Pacific», *U.S. Department of Defense*, [Online], available at: https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3951831/regional-cooperation-framework-for-us-rok-alliance-contributions-to-security-in/
28. «SABER: Securing Artificial Intelligence for Battlefield Effective Robustness», *DARPA*, [Online], available at: https://www.darpa.mil/research/programs/saber-securing-artificial-intelligence
29. «See Israel's Advanced Missile Defense Systems That Inspired Trump's «Golden Dome»», *Business Insider*, [Online], available at: https://www.businessinsider.com/see-israel-defense-systems-weapons-in-action-2024-4
30. Shaw, T.M. & Kabandula, A. (2024), «Peace-building partnerships and human security», *The Companion to Development Studies*, pp. 429–435, doi: 10.4324/9780429282348-86.
31. «Statement: Maxar's Unwavering Commitment to Our International Government Customers», *Maxar Technologies*, [Online], available at: https://www.maxar.com/press-releases/statement-maxar-s-unwavering-commitment-to-our-international-government-customers
32. «Annual report to Congress: Military and security developments involving the People's Republic of China», *U.S. Department of Defense*, [Online], available at: https://media.defense.gov/2023/Oct/19/2003323409/-1/-1/1/2023-MILITARY-AND-SECURITY-DEVELOPMENTS-INVOLVING-THE-PEOPLES-REPUBLIC-OF-CHINA.PDF
33. «U.S. Security Cooperation with Israel», *U.S. Department of State*, [Online], available at: https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-israel/
34. «What is the Golden Dome Missile Defense Shield?», *Reuters*, [Online], available at: https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/what-is-golden-dome-missile-defense-shield-2025-05-21/

Babina V., Maslova N., Ostropolska Y.

Dynamics of strategic partnerships in the context of global security challenges

Abstract. The relevance of the study is driven by the need to rethink strategic partnerships amid increasing global turbulence, inter-state distrust, technological fragmentation, and military conflicts, particularly the full-scale war in Ukraine. The aim is to identify current transformation trends in alliances, determine their functional features, and develop recommendations for enhancing the effectiveness of partnerships in national and international security systems. The methodology includes a structural-functional approach, comparative analysis, case studies, content analysis of strategic documents, and elements of systems analysis, ensuring an interdisciplinary perspective that integrates political, security, and technological dimensions. The findings show that modern strategic partnerships are evolving into modular multilateral formats emphasizing digital interoperability, data exchange, defense innovation, and joint cybersecurity. Various functional models and cases of cooperation are identified as mechanisms of resilience against hybrid threats. Key challenges are outlined—interest asymmetry, regulatory incompatibility, fragmented decision-making, and trust deficits. The study offers recommendations for strengthening adaptability through revision mechanisms, scenario simulations, and institutional coordination. Further research should focus on developing resilience indicators and analyzing the impact of political trust and technological integration on partnership architectures.

Keywords: international interaction; security cooperation; geopolitical adaptation; defence alliances; cyber threats; institutional trust; technological integration; regional stability.

Стаття надійшла до редакції 12.06.2025.